

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, c. ek. posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Izredno posvetovanje predsednikov

sreskih društev, upravnega in nadzornega odbora sekcije JUU za Dravsko banovino.

(Nadaljevanje poročila.)

Obrtno in trgovsko nad. šole.

Dodatno k tajniškemu poročilu je poročal tov. Viktor Grčar o delu odbora za obrtno in trgovsko nadaljevalne šole. Omenja, da so službene novine pred kratkim priobčile nov zakon o obrtih. Zakon je dober. Pri se stavi ni bil neuváževan predlog, ki ga je sprejela naša banovinska skupščina. V tem me potrjuje besedilo nekaterih členov, ki se do celja krije z besedilom v našem predlogu.

Uspeli nismo v členih, ki se tičejo učnega osebja. Uspeli pa smo glede organizacije šol. Vzdrževanje ne sloni več samo na občini, marveč tudi na poslodavcih, banovini in državi. Uspeli tudi nismo glede minimalnega števila vajencev, ki je potrebno za ustanovitev obrtno-nadaljevalne šole, ker smo predlagali število 30, zakon pa določa 50.

Novi zakon je važno dopolnilo zakona o narodnih šolah. Izučba obrti ni več samo obrtnikova zadeva, marveč je bistven del šolske izobrazbe. Kjer ni obrtno-nadaljevalne šole, morajo vajenci obiskovati višjo narodno šolo.

Ministrstvo za trgovino in industrijo izda na predlog bana in po zaslišanju trgovskih in obrtnih zbornic pravilnike in učne načrte. Ker se učiteljstvo pri tem ne upošteva, je naša naloga, da stopimo v stik s temi činitelji in jim razložimo svoje stališče.

Treba je sklicati anketo, ki naj sestavi spomenico in jo predloži na merodajna mesta. To se bo zgodilo takoj, čim dobimo potrebne statistične podatke.

Glede nadzorstva šol je osvojeno naše stališče. Strokovno učiteljstvo bo imelo v banovinskem šolskem odboru 3 zastopnike.

Sekcija, odsek in njegovi člani bodo storiili vse, da stvar ne bo zamujena.

Predsednik tov. Dimnik se poročevalcu zahvali za temeljito poročilo in vestno delo na tem področju. Sekcija ga naproša, naj napiše primeren članek o teh vprašanjih v »Prosveiti«, ker so ta vprašanja važna za vse ono učiteljstvo, ki poučuje na teh šolah.

Odobrena stališča k predsednikovemu in tajnikovemu poročilu.

1. Vsako sresko društvo naj sestavi točen seznam nečlanjenega učiteljstva v svojem okraju. Prepis naj pošlje tudi sekciji.

2. Tovariši, ki se poslužujejo za dosego boljšega učnega mesta ilegalne poti, se pozovejo pred društveno razsodišče. Društva so dolžna take slučaje raziskati in predložiti sekciji z dokazi podprte konkretne predloge.

3. Od članov, ki se vse leto ne udeležujejo društvenih zborovanj, naj zahteva društveni odbor opravičila. Ako tej zahtevi ne zadostijo, naj se proti njim postopa po pravilih in poslovniku. Društva naj vodijo evidenco o vzrokih abstinenec.

4. Vsa mesta na deških osnovnih šolah po mestih naj se v bodoče prvenstveno oddajo moškimi prosilec.

5. Pri oddaji učnih mest v mestih s srednjo šolo naj se predvsem upoštevajo družinski očetje, ki imajo za srednjo šolo godne otroke.

6. Delitev sreskih društev naj se izvrši le v sprazumu z dotičnimi društvi.

7. Narodnim poslancom in senatorjem iz Dravske banovine naj se pošiljajo naši stanovski listi, da bodo točno informirani o naših težnjah in zahtevah.

8. Sekcija naj pošlje senatorjem in narodnim poslancom spomenico s predlogom, naj bi se prosvetni referat opredelil na gotove gg. poslance, s katerimi bi bila sekcija v stiku v svrhu sporazumnega sodelovanja pri prosvetnih in šolskih vprašanjih.

Odobrena stališča k blagajniškemu poročilu.

1. Društva, ki imajo rezervno, naj nakažejo blagajni sekcije primerno naplačilo za članarino, ki jo je poravnala sekcija na zahtevo I. O. centrali v Beogradu za vse svoje članstvo vnaprej.

2. Črtnje članov, ki ne izpolnjujejo svojih materialnih obvez, naj izvedejo sreska društva po lastni preudarnosti.

Debatna k poročilu o tisku.

Tov. Hočevar izjavlja, da prinaša »Naš rod« skoraj izključno gradivo za višjo stopnjo osn. šole, dočim je nižji stopnji odmerjen preskromen količek. Tudi za otroke nižjih razredov bi moral prinašati naš mladinski list več čtiva. Zlasti pa je nezadovoljen z ilustracijami. Slike so slabe, tako da otroci od njih nimajo nikakega estetičnega užitka. V podkrepitev svoje trditve je navedel primer, da je ugaljal polovico otrok v razredu najbolj smučar na reklam. Za vzgled navaja inozemske mladinske knjige in njihove ilustra-

cije in ugotavlja, da je naš otrok v svojem estetičnem presojanju tak, kot sta češki in nemški.

Na kritiko tov. Hočevarja utemeljuje urednik Ribičič svoje stališče:

»Naš rod« ni zadeva ne urednika, ne odbora »Mladinske Matice«, ne sekcije, temveč je zadeva vsega učiteljstva. Vse učiteljstvo je dolžno sodelovati pri tem. Kdor ne more s prispevki, pa more s predlogi in kritiko. Zato pozdravlja kritiko in si želi, da bi prinašal »Učit. Tovariš« čimveč misli o »Našem rodu«. Kritika pa bodi utemeljena in ne pavšalna. Pavšalnih, splošnih kritik čuje sam dovolj.

List ni namenjen le enemu delu otrok, temveč vsem od 7. do 14. leta. Ako bi bil urejevan tako kakor Cicibanov rod, bi bil le za otroke do 3. razreda. Vsebinska lista se ne more omejiti le na časovno obzorje. Otroci si mora s čitanjem razširiti obzorje in svoj besedni zaklad.

Sam tega ne bo zmogel. Zaradi tega je napačno stališče nekaterih učiteljev, ki smatrajo, da so že storiili dovolj, če so list razdelili med mladino in prepustili mladini, da si pomaga kot more.

Kjer učitelj(ica) list v šoli uporablja kot pomožno čtivo, najde v listu gotovo kaj primernega za stopnjo svojega razreda. Ti učitelj(ce) se ne pritožujejo tako zelo kot prvi.

Z ilustracijami je težko. Nimamo še dovolj števila slikarjev, ki bi se posvetili izključno mladinski literaturi. In se v doglednem času tudi ne bodo iz gmotnih ozir.

Čas ne dopušča temeljite razprave, zato predlaga urednik ponovno, da se otvori v »Učit. Tovarišu« debata o »Našem rodu«, ki bo listu le koristila.

H koncu se oglasi tovariš Kokolj, ki izjavlja, da so na njegovi šoli ilustracije našega roda otrokom silno všeč in njemu tudi ter utemelji svoje stališče.

Sprejme se sklep: Vsi nedostatk naših mladinskih publikacij naj se javijo odboru Mladinske Matice, ki bo skušal odpraviti, kar je slabega. Kritike o »Našem rodu« in drugih mladinskih publikacijah naj se pošljejo uredništvu U. T. v objavo.

Predlogi sreskih društev.

Z ozirom na skopo odmerjeni čas je zbor sprejel predlog, da se vrši 5. točka dnevnega reda, t. j. razprava in sklepanje o razposlanih okrožnicah, istočasno s razpravo o predlogih sres. učit. društev, ki se v mnogih primerih naslanjajo na okrožnice.

O predlogih sres. učit. društev je poročal tov. Metod Kumelj. Zbor je pritrdil sledečim predlogom:

1. Pri ocenjevanju učiteljstva naj se vpošteva predvsem delo v šoli, šele potem naj prihaja v poštev izvenšolsko delo. Organizacija naj posreduje na merodajnih mestih, da se učiteljstvo ne bo sililo k izvenšolskemu delu, za katero ni usposobljeno.

2. Sekcija naj napravi vlogo na bansko upravo vloga za dosego poenostavljenja šolsko upravnega poslovanja.

3. Predlog glede ustanovitve odbora za učitelje-esperantiste se odstopi v sklepanje banovinski skupščini.

4. Sekcija naj napravi vlogo na ministrstvo prosvete, da se obnovi določba glede stalnosti učiteljstva.

5. Vsi predlogi sres. učit. društev glede štednje pri organizaciji se odstopijo nadzornemu odboru.

6. Sekcija naj podvzame ponovno potrebne korake pri merodajnih oblastih, da bodo neoporečne učiteljce pri nameščanju v enaki meri upoštevane kot poročene.

7. Predlog, da se oprosti upokojeno učiteljstvo prejemanja »Popotnika«, se odstopi skupščini.

8. Vprašanje reorganizacije »Popotnika« v smislu dopisa banske uprave se odstopi skupščini v pretr.

9. Predlogi glede vrnitve vplačanih prispevkov za stavbno zadrugo v Beogradu se odstopijo Gospodarskemu svetu.

10. Sekcija naj pokrene potrebne korake, da ostane na srednjih šolah nedeljen pouk.

Predlogi sreskih učit. društev glede stannarine so rešeni z ukrepi sekcije, o čemer smo obvestili sreska učiteljska društva s posebnim okrožnico.

Radi odhoda društvenih predsednikov je postala seja izrednega zbora ob 17% ne-sklepčna, zaradi česar jo je predsednik tov. Dimnik zaključil in se zahvalil za udeležbo.

V razpravo zato niso prišli predlogi sres. učit. društev o razmerju organizacije in njenega tiska do izvenorganizacijskih učiteljskih društev, ustanov i. dr.

Bomo, ali ne bomo?

Tako konča tovariš A. Podjavoršek svoj članek v »Učit. Tov.« od 7. jan. 1932 glede zidanja Učiteljskega doma v Ljubljani. Pa so se oglašili uslužbenci poštarske stroke: »bomo«, namreč »Poštni dom«, saj čitamo v Poštnem Glasniku nastopno:

»Loterija za zgradbo Poštnega doma je izpadla nad vse pričakovanje dobro. Od 20.000 srečk je bilo prodanih 19.737, tako da je ostalo neprodanih samo 233 srečk, a 30 se jih je izgubilo, in sicer številke 1121 do 1140, 5176 do 5180 in 10.756 do 10.760. Pač sijajno! Zato je tudi sijajen denarni učinek. Danes sicer še ne moremo s sigurnostjo določiti vsote čistega dobička, ker še ne vemo, koliko dobitkov ne bo dvignjenih, vendar lahko že zdaj trdimo, da bo nesla loterija do 120.000 dinarjev čistega dobička za Poštni dom.

Iz teh števk je razvidno, da so funkcije narji Poštnega doma, katerim je bila poverjena izvedba loterije, svojo nalogo odlično izvršili. Predvsem pa je ta krasni uspeh za-slug naših marljivih podeželskih tovarišev in tovarišev: upravnikov, pogodbenih postarjev, pismonoš in posameznih p. t. t. uslužbencev, saj so z neverjetno poštvalnostjo prodali tri četrtine vseh srečk. Brez njih bi loterija ne uspela, zakaj treba je pomniti, da se je igrala prva poštarska loterija v času najhujše gospodarske krize in silnega pomanjkanja denarja.

Kdor ni imel s stvarjo opravka, si ne more predstavljati, s kakšno idealno vnemo so se lotili zadržniki koj spočetka razprave srečk, kako so že prve tedne začeli nakazovati denar za prodane srečke in naročali nove, kako točno so predlagali račune in obračune ter kako so vobče brezhbično sodelovali. Dežela je bila tista, ki je prva dala upravi Poštnega doma pogum in trdno vero v dober izid započete akcije.

Tako uslužbenci poštne telegrafske stroke. Grafiki so nas že prehiteli z impozantnim domom na koncu Miklošičeve ceste. Poštariji hite ustvariti vse pogoje za zgradbo lastnega doma. In mi učitelji? Dolgo, dolgo vrsto let se že pripravljamo. Začeli smo prvi zbirati sredstva za lastni dom, pa bomo med zadnjimi. Smo dobri gospodarji — za druge

in kulturni delavci — za druge. Sami sebi torej ne znamo gospodariti. Ponosni smo na našo stanovsko organizacijo, stavijo jo za vzgled drugim stanovskim udruženjem. In vendar smo gospodarsko tako majhni. Le priznajmo si odkrito. Za druge znamo dobro gospodariti, sebe pa pozablamo. Stanovska organizacija in ostale učiteljske ustanove uživajo gostoljubje tuje streme. Par učiteljskih generacij že zbira sredstva za lastni dom, in vendar se učitelj-idealisti težko odloči, da bi mislil na se, na svoje drage.

Iz dremavice nas je poklicala s plemenito gesto Učiteljska tiskarna z velikodušnim darom zemljišča za dom. Tovariši, temelj imamo, zidajmo! Vsi pogoji so dani. Tudi sredstva za postopno uresničenje stavbnega programa imamo. Kako, kje sredstva, ali je mogoče? Da, tovariši, sredstva. Imamo dovolj sredstev, da takoj pristopimo k realiziranju postopnega zidanja.

Prvi trakt stavbe bo stal okoli milijon dinarjev. Menda blizu 700.000 Din premore zadruga Učiteljski dom. No, in dalje? Pojdimo po poti postarjev. Okoli 3000 nas je po številu. Vsakdo izmed nas prevzame 10 srečk loterije po 10 Din. Jih razpeča ali prevzame sam, prosto mu. In 200.000 Din je za dom zbranih. Zadržnikov šteje zadruga Učiteljski dom tristo. Zadržni delež znaša 100 Din. Se 1000 zadržnikov, zavednih tovarišev in tovarišic, ki jim je pri srcu lastni dom, potrebuje zadruga. Nekaj bodo dale še obresti od glavnice, nekaj bo nepričakovanih dohodkov in glavnica nad milijon dinarjev je pripravljena.

Na delo, tovariši in tovarišice, prav vsi za naš dom. Ne dopustite, da zopet zadrem-ljemo. Gospodarski svet, kateri se sestane v kratkem, pa naj s svojimi sklepi omogoči, da pristopimo takoj k intenzivnemu delu za naš dom, da nudimo lastne prostore stanovski organizaciji, našim gospodarskim ustanovam in nam samim. Tovariši predsedniki, zborovanja naših društev naj bodo v letu 1932. posvečena zgradbi lastnega doma, kakor je bilo sklenjeno na zadnji skupščini.

Na svojem in v svojem bomo. Na delo, zidajmo!

Uspehi delovne metode v prirodoznanstvu.

Zaradi primerjanja uspehov v stari formalni metodi in novi samodelavni metodi je napravil inspektor dr. O. Kriebel poizkuse v meščanski šoli v tišnovskem srezu na Moravskem.

Leta 1929. je bil navzoč pri pouku v prirodoznanstvu pri učni sliki, ko je bil učencem podan pregled kremenjaka. Postopek je bil večinoma dogmatičen v obliki predavanja. Učitelj je pokazal učencem poedine vrste kremenjaka, govoril o njihovih lastnostih in končno napisal na tablo pregled, katerega so si učenci prepisali v svoje beležnice. Točno po enem mesecu in nato zopet čez en četrt leta je obiskal dr. Kriebel ponovno isti razred, razdelil učencem listke papirja ter naprosil učence, naj na listih naznačijo pregled kremenjakov, kakor so se pred enim mesecem, oziroma pred tremi meseci učili. Učencem se ni bilo treba podpisati, prepisovati niso mogli in pred oddajo listka so si lahko izvršeno delo prečitali. Rezultat je bil sledeč: po preteku enega meseca si je dobro zapomnilo predelano tvarino o kremenjakovih zvrsteh 18%, srednje dobro 48% in slabih izdelkov je bilo 32%; po preteku četrta leta pa je bilo dobrih nalog 0%, srednje dobrih 38% in slabih 62%.

Nasprotno temu pa je bil v istem razredu napravljen poizkus s podobno temo, pri kateri se je posluževalo delovne metode. Učna slika je bila o temi: razne hribine. Učitelj je peljal svoje učence v najbližjo šolsko okolico. Na različnih mestih so opazovali učenci hribine iz permske dobe: peskovec, skriljavec, kremenjakov prod, umazan od vodnega železnega blata, filit itd.

To, kar so učenci zunaj spoznali, se je še v šoli izpopolnilo z raznim skupinskim delom in raznimi vajami v spoznavanju rudnin, katerih učenci niso opazili ali našli. Nato se je vršilo tolčenje, rezanje, sekanje teh rudnin, natančno opazovanje barv in drugih posebnosti. Nato so se vršili še naslednji poizkusi in razgovor o pridobivanju teh rudnin; ako so gorljive, ako se talijo in drugo. Vse to so seveda izvrševali učenci sami pod vodstvom učitelja. To so učenci delali ¼ ure, vsaka skupina je povedala lastnosti rudnin, ki jih je dobila v premo-tri-vanju. Nekateri učenci so si te zanimivosti zapisovali ali celo narisali. Učitelj pa je združil vsa ta opazovanja učencev v eno celoto in sedaj podal pregled o razlikah hribin.

Poizkus, ki ga je napravil omenjeni pedagog v istem času, kakor v prvem slučaju je pokazal sledeči rezultat: a) po enem me-

secu prav dobrih izdelkov 50%, srednje dobrih 34%, slabih 16%. — b) Po preteku ¼ leta: popolnoma dobrih 41%, dobrih 50%, slabih pa 9%.

Iz tega sledi, da učivo, predelano po delovni metodi, postane učencem takoj lastnina, ki ostane vedno svetla. Delovna metoda podpira tudi razvoj učenceve inteligence in njegovo samodelavnost ter se da zato ta metoda s pridom uporabljati pri pouku prirodoznanstva tudi na osnovnih šolah.

Po Lippertu — K. —

Splošne vesti.

— Popravek. V tajniško poročilo za sejo izrednega posvetovanja, ki je bilo objavljeno v zadnji števi »Učit. Tovariša«, se je vrnila neljuba pomota, ki jo danes popravljamo.

V šolsko upravno odseku deluje poleg navedenih tudi tov. Gregorič Vinko.

Poročilo o časnikarskem odseku je razumeti takole: Njegovi člani so: urednik U. T. po položaju in tov. Ribičič, Supančič Drago, Zupančič Jože, Vodetova,

— Zahvala. Povodom 70. obletnice svojega rojstva sem prejel od svojih dragih tovarišev in tovarišic, milih prijateljev ter čislanih znancev toliko iskrenih čestitk in dokazov simpatij, da mi je nemogoče, zahvaliti se v doglednem času vsakemu posebej. — Dovoljujem si zato tem potom izreči vsem, ki so se me spomnili, svojo najlepšo in najvdanejšo zahvalo, zatrjujoč jih svoje globoke vdanosti in neomejene zvestobe do smrti! — Na Dolu, dne 17. januarja 1932. — Anton Gnus.

— Jugoslovensko lekarsko društvo je na svojem XIII. kongresu v Novem Sadu pretresalo tudi vprašanje duševne higijene mladine in je v zvezi s tem vprašanjem sprejelo sledečo resolucijo: 1. Radi doslednega vzgojiteljskega stališča bi bilo treba pred otroci iskreno poudarjati, kaj je znanost ugotovila, do kje segajo njene pridobitve in kje so njene meje. — 2. Vzgojo naj se uvaža v sklad med znanostjo in vero v besede pravem pomenu in naj se vedno teži za tem. — 3. Trditi se je treba, da se posveti največ pozornosti umetniški in estetični vzgoji mladine in da se spravi ta v sklad z resnico in dobroto. — 4. Otroci naj se osvobodijo nepotrebne učne snovi. — 5. Pri važnih pedagoških reformah naj bi se vprašalo za mnenje Jugoslovnsko društvo za duševno higieno, ki se bo osnovalo na pobudo tega kongresa. — Jugoslovensko društvo za duševno higieno se že snuje. Pripravljalni odbor je izvoljen. Za eventuelne informacije se je obrniti na tajništvo Jugoslov. lekarskog društva, Beograd, poštanski pretinac 310.